

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2012. gada 14. jūnijā *

Direktīva 93/13/EEK — Patērētāju līgumi — Negodīgs noteikums par nokavējuma procentiem — Maksājuma rīkojuma procedūra — Valsts tiesas pilnvaras

Lieta C-618/10

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Audiencia Provincial de Barcelona* (Spānija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2010. gada 29. novembrī un kas Tiesā registrēts 2010. gada 29. decembrī, tiesvedībā

Banco Español de Crédito SA

pret

Joaquín Calderón Camino.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. Tizzano [*A. Tizzano*] (referents), tiesneši M. Safjans [*M. Safjan*], M. Ilešičs [*M. Ilešič*], E. Levits un M. Bergere [*M. Berger*],

ģenerālvokāte V. Trstenjaka [*V. Trstenjak*],

sekretāre M. Ferreira [*M. Ferreira*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2011. gada 1. decembra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Banco Español de Crédito SA* vārdā – *A. Herrador Muñoz* un *V. Betancor Sánchez*, kā arī *R. Rivero Sáez*, *abogados*,

— Spānijas valdības vārdā – *S. Centeno Huerta*, pārstāve,

— Vācijas valdības vārdā – *J. Kemper* un *T. Henze*, pārstāvji,

— Eiropas Komisijas vārdā – *M. Owsiany-Homung* un *E. Gippini Fournier*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokātes secinājumus 2012. gada 14. februāra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – spāņu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu par to, kā interpretēt:
 - Padomes 1993. gada 5. aprīļa Direktīvas 93/13/EEK par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos (OV L 95, 29. lpp.) 6. panta 1. punktu;
 - Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 23. aprīļa Direktīvas 2009/22/EK par aizliegumiem saistībā ar patērētāju interešu aizsardzību (OV L 110, 30. lpp.) 2. pantu;
 - Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 12. decembra Regulas (EK) Nr. 1896/2006, ar ko izveido Eiropas maksājuma rīkojuma procedūru (OV L 399, 1. lpp.), normas;
 - Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 23. aprīļa Direktīvas 2008/48/EK par patēriņa kredītlīgumiem un ar ko atceļ Direktīvu 87/102/EEK (OV L 133, 66. lpp.) 5. panta 1. punkta l) un m) apakšpunktu, 6., 7. pantu un 10. panta 2. punkta l) apakšpunktu un
 - Eiropas Parlamenta un Padomes 2005. gada 11. maija Direktīvas 2005/29/EK, kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes Direktīvu 84/450/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/7/EK, 98/27/EK un 2002/65/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 2006/2004 ("Negodīgas komercprakses direktīva") (OV L 149, 22. lpp.), 11. panta 2. punktu.
- 2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā starp *Banco Español de Crédito SA* (turpmāk tekstā – "*Banesto*") un *J. Calderón Camino* jautājumā par maksājumiem, kas jāveic saskaņā ar pušu noslēgtā patēriņa kredītlīguma izpildi.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesiskais regulējums

Direktīva 87/102/EEK

- 3 Padomes 1986. gada 22. decembra Direktīvas 87/102/EEK par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz patēriņa kredītu (OV 1987, L 42, 48. lpp.) 6. pantā ir noteikts:

"1. Neatkarīgi no šīs direktīvas 2. panta 1. punkta e) apakšpunktā paredzētā izņēmuma, kad ir līgums starp kredītiestādi vai finanšu iestādi un patērētāju par kredīta piešķiršanu kā avansu maksājumu norēķinu kontā, kas nav kredītkartes konti, patērētāju līguma noslēgšanas brīdī vai pirms tā noslēgšanas informē

- par kredītlimitu, ja tāds ir,
- par gada procentu likmi un maksājumiem, ko piemēro no līguma noslēgšanas brīža, un par nosacījumiem, ar kādiem drīkst tos grozīt,
- par līguma laušanas kārtību.

Šo informāciju apstiprina rakstiski.

2. Turklāt līguma darbības laikā patērētāju informē par jebkurām izmaiņām gada procentu likmē vai attiecīgajos maksājumos tad, kad tās notiek. Šādu informāciju var sniegt rēķina pārskatā vai jebkādā citā dalībvalstīm pieņemamā veidā.

3. Dalībvalstis, kuras pieļauj klusējot pielīgtus konta pārtēriņus, nodrošina to, ka patērētāju informē par gada procentu likmi un piemērojamiem maksājumiem, kā arī par jebkuriem grozījumiem tajos, ja konta pārtēriņš pārsniedz trīs mēnešu laika posmu.”

4 Minētās direktīvas 7. pantā ir noteikts:

“Gadījumā, kad piešķirts kredīts preču iegādei, dalībvalstis izstrādā nosacījumus, saskaņā ar kuriem preces var paņemt atpakaļ, īpaši, ja patērētājs nav devis savu piekrišanu. Turklāt tās nodrošina to, ka, ja kreditors atgūst savā īpašumā preces, norēķināšanos pušu starpā veic tā, lai nodrošinātu to, ka šī paņemšana atpakaļ neizraisa netaisnīgu iedzīvošanos uz citu rēķina.”

Direktīva 93/13

5 Direktīvas 93/13 preambulas divpadsmitajā apsvērumā ir noteikts:

“tā kā tomēr valstu tiesību akti, kādi tie ir pašlaik, ļauj paredzēt tikai daļēju saskaņošanu; tā kā jo īpaši šī direktīva aptver tikai tos līguma noteikumus, par kuriem nav atsevišķas vienošanās; tā kā dalībvalstīm būtu jādod iespēja, pienācīgi ņemot vērā Līgumu, piešķirt patērētājiem augstāku aizsardzības līmeni ar valsts noteikumiem, kas ir stingrāki, nekā šī direktīva”.

6 Minētās direktīvas preambulas divdesmit pirmais apsvēruma ir formulēts šādi:

“tā kā dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka negodīgus noteikumus neizmanto līgumos, ko pārdevējs vai piegādātājs slēdz ar patērētāju, un gadījumos, ja šādus noteikumus tomēr izmanto, tie nav patērētājam saistoši, bet līgums uz tiem pašiem noteikumiem turpina pusēm būt saistošs, ja tas var pastāvēt bez negodīgajiem noteikumiem”.

7 Šīs pašas direktīvas divdesmit ceturtajā apsvērumā ir precizēts:

“tā kā dalībvalstu tiesām un administratīvām iestādēm jābūt to rīcībā adekvātiem un efektīviem līdzekļiem, lai novērstu tālāku negodīgu noteikumu piemērošanu patērētāju līgumos”.

8 Direktīvas 93/13 6. pantā ir noteikts:

“1. Dalībvalstis nosaka, ka negodīgi noteikumi, kas izmantoti pārdevēja vai piegādātāja ar patērētāju noslēgtā līgumā, atbilstoši savas valsts tiesību aktiem nav saistoši patērētājam un, ka līgums pie tādiem pašiem noteikumiem turpina pusēm būt saistošs, ja tas var pastāvēt bez negodīgajiem noteikumiem.

2. Dalībvalstis veic nepieciešamos pasākumus lai nodrošinātu to, ka patērētājs nezaudē šīs direktīvas piešķirto aizsardzību tādēļ, ka par līgumam piemērojamajām tiesībām ir izvēlētas valsts, kas nav dalībvalsts, tiesības, ja līgumam ir cieša saistība ar dalībvalstu teritoriju.”

9 Šīs direktīvas 7. panta 1. punkts ir formulēts šādi:

“Dalībvalstis nodrošina, ka patērētāju un konkurentu interesēs pastāv adekvāti un efektīvi līdzekļi, lai novērstu negodīgu noteikumu ilgstošu izmantošanu pārdevēju vai piegādātāju ar patērētājiem noslēgtos līgumos.”

10 Šīs direktīvas 8. pantā ir noteikts:

“Dalībvalstis var pieņemt vai saglabāt visstingrākos [EK] Līgumam atbilstīgus noteikumus jomā, uz ko attiecas šī direktīva, lai nodrošinātu visaugstāko patērētāja aizsardzības līmeni.”

Direktīva 2005/29

11 Direktīvas 2005/29 11. panta 1. un 2. punktā ir noteikts:

“1. Dalībvalstis nodrošina piemērotus un efektīvus līdzekļus, lai apkarotu negodīgu komercpraksi nolūkā nodrošināt šīs direktīvas prasību ievērošanu patērētāju interesēs.

[..]

2. Saskaņā ar 1. punktā minētajām tiesību normām dalībvalstis tiesām vai administratīvām iestādēm piešķir pilnvaras, kas ļauj gadījumos, kad tās uzskata šādus pasākumus par vajadzīgiem, ņemot vērā visu iesaistīto intereses, it sevišķi sabiedrības intereses:

a) likt pārtraukt negodīgu komercpraksi vai ierosināt attiecīgu tiesvedību, lai panāktu negodīgas komercprakses pārtraukšanu,

vai

b) aizliegt negodīgu komercpraksi vai ierosināt attiecīgu tiesvedību, lai panāktu negodīgas komercprakses aizliegšanu, ja negodīga komercprakse vēl nav sākusies, bet tās īstenošana ir paredzama,

pat nepierādot tirgotāja faktiski nodarītos zaudējumus vai kaitējumu, nodomu vai nolaidību.

Dalībvalstis arī paredz paātrinātu procedūru, lai veiktu pirmajā daļā minētos pasākumus:

— vai nu pagaidu kārtā,

— vai ar galīgo spēku,

zinot, ka katra dalībvalsts nosaka, kuru no abām iespējām izvēlēties.

[..]”

Regula Nr. 1896/2006

12 Regulas Nr. 1896/2006 preambulas 10. apsvērumā ir precizēts:

“Ar šo regulu izveidotajai procedūrai būtu jākalpo kā papildu un fakultatīvam līdzeklim prasītājam, neatņemot tam tiesības izmantot valsts tiesību aktos paredzētu procedūru. Attiecīgi šī regula neaizvieto un nesaskaņo spēkā esošos mehānismus neapstrīdētu prasījumu piedziņai saskaņā ar valsts tiesību aktiem.”

13 Regulas Nr. 1896/2006 1. pantā ir noteikts:

“1. Šīs regulas mērķis ir:

a) vienkāršot, paātrināt un samazināt tiesāšanās izdevumus pārrobežu lietās attiecībā uz neapstrīdētiem finanšu prasījumiem, izveidojot Eiropas maksājuma rīkojuma procedūru;

un

b) atļaut Eiropas maksājumu rīkojumu brīvu apriti dalībvalstīs, nosakot minimālos standartus, kuru ievērošana padara nevajadzīgu jebkādu starpposma procesu pirms atzišanas un izpildes dalībvalstī, kurā iesniegta izpildes prasība.

2. Šī regula neliedz prasītājam iesniegt prasību 4. panta nozīmē, izmantojot citu procedūru, kas pieejama saskaņā ar dalībvalsts vai Kopienas tiesību aktiem.”

Direktīva 2008/48

14 Direktīvas 2008/48 1. pants ir formulēts šādi:

“Šīs direktīvas mērķis ir saskaņot dažus dalībvalstu normatīvo aktu un administratīvo procedūru aspektus saistībā ar līgumiem, kas attiecas uz patēriņa kredītu.”

15 Šīs direktīvas 5. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Laikus, pirms patērētājs ir uzņēmies kredītliguma vai piedāvājuma saistības, kreditors un attiecīgi kredīta starpnieks, balstoties uz kreditora piedāvātajiem kredīta noteikumiem un nosacījumiem un, attiecīgos gadījumos, uz patērētāja paustajām vēlmēm un sniegtajām ziņām, nodrošina patērētāju ar informāciju, kas nepieciešama, lai salīdzinātu dažādus piedāvājumus, pirms pieņem uz informāciju balstītu lēmumu par to, vai slēgt kredītligumu. [..]

Attiecīgajā informācijā norāda:

[..]

l) procentus, ko piemēro maksājumu kavējumu gadījumā, un procedūru to koriģēšanai, un – attiecīgā gadījumā – maksu par saistību nepildīšanu;

m) brīdinājumu par neizdarītu maksājumu sekām;

[..].”

16 Šīs pašas direktīvas 10. panta 2. punktā ir noteikts:

“Kredītligumā skaidri un lakoniski norāda:

[..]

l) procentu likmi maksājumu kavējumu gadījumā, kāda tā piemērojama kredītliguma noslēgšanas brīdī, un procedūru tās koriģēšanai, un – attiecīgā gadījumā – jebkādu maksu par saistību nepildīšanu;

[..].”

Direktīva 2009/22

17 Direktīvas 2009/22 1. panta 1. punktā ir noteikts:

“Lai nodrošinātu iekšējā tirgus sekmīgu darbību, šīs direktīvas mērķis ir tuvināt dalībvalstu normatīvos un administratīvos aktus, kas attiecas uz lietas ierosināšanu par aizliegumu, kas minēts 2. pantā un kā mērķis ir aizsargāt patērētāju kopējās intereses, kuras iekļautas I pielikumā uzskaitītajās direktīvās.”

18 Šīs direktīvas 2. pantā ir noteikts:

“1. Dalībvalstis izraugās tiesas vai administratīvas iestādes, kas ir kompetentas pieņemt nolēmumus sakarā ar pieteikumiem/iesniegumiem, kurus iesniegušas tiesīgās iestādes 3. panta nozīmē, lai panāktu:

a) nolēmumu ar visu pienācīgo lietderību, vajadzības gadījumā ar saīsināto tiesāšanās procedūru pieprasot izbeigt vai aizliegt jebkārus pārkāpumus;

[..]

2. Šī direktīva neierobežo starptautisko privāttiesību normas attiecībā uz piemērojamiem tiesību aktiem, kas parasti ir vai nu tās dalībvalsts tiesību akti, kurā noticis pārkāpums, vai tās dalībvalsts tiesību akti, kurā pārkāpums izraisa sekas.”

Spānijas tiesības

- 19 Spānijas tiesībās patērētāju aizsardzību pret negodīgiem noteikumiem sākotnēji tika nodrošināta ar 1984. gada 19. jūlija Vispārējo likumu 26/1984 par patērētāju un lietotāju aizsardzību (*Ley General 26/1984 para la Defensa de los Consumidores y Usuarios*, BOE Nr. 176, 24.07.1984., 21686. lpp.; turpmāk tekstā – “Likums 26/1984”).
- 20 Likums 26/1984 vēlāk tika grozīts ar 1998. gada 13. aprīļa Likumu 7/1998 par vispārīgiem līgumu noteikumiem (*Ley 7/1998 sobre Condiciones Generales de la Contratación*, BOE Nr. 89, 13.04.1998., 12304. lpp.), ar kuru Direktīva 93/13 tika transponēta valsts tiesību sistēmā.
- 21 Visbeidzot ar 2007. gada 16. novembra Dekrētlikumu 1/2007 par Vispārējā likuma par patērētāju un lietotāju aizsardzību un citu tiesību aktu pārskatīšanu (*Real Decreto Legislativo 1/2007 por el que se aprueba el texto refundido de la Ley General para la Defensa de los Consumidores y Usuarios y otras leyes complementarias*, BOE Nr. 287, 30.11.2007., 49181. lpp.; turpmāk tekstā – “Dekrētlikums 1/2007”) tika pieņemts Likums 26/1984 kodificētā redakcijā ar grozījumiem.
- 22 Dekrētlikuma 1/2007 83. pantā ir noteikts:

“1. Negodīgi noteikumi ir spēkā neesoši un uzskatāmi par tādiem, par kuriem nav panākta vienošanās.

2. Spēkā neesošā līguma daļa tiek koriģēta atbilstoši Civill kodeksa 1258. pantam un objektīvas labticības principam.

Šajā nolūkā tiesa, kura ir noteikusi, ka šādi noteikumi ir spēkā neesoši, groza līgumu un tai ir starpnieka pilnvaras attiecībā uz pušu tiesībām un pienākumiem, ciktāl līgums ir spēkā, un attiecībā uz sekām, kas izriet no tā atzīšanas par spēkā neesošu gadījumā, ja patērētājam vai lietotājam ir radušies ievērojami zaudējumi vai kaitējums.

Tikai tad, ja pārējie līguma noteikumi rada nelīdzsvarotību attiecībā uz pušu situāciju un tā nevar tikt novērsta, tiesa var nolemt, ka līgums ir spēkā neesošs.”

- 23 Civill kodeksa 1258. pantā ir noteikts:

“Līgumi tiek noslēgti, pusēm vienkārši vienojoties, un tie no noslēgšanas brīža uzliek saistības ne tikai attiecībā uz skaidri panākto vienošanos izpildi, bet arī attiecībā uz sekām, kas pēc sava rakstura atbilst labticības principam, darījumu paradumiem un likumam.”

- 24 Runājot par maksājuma rīkojuma procedūru, Civilprocesa likuma (*Ley de Enjuiciamiento Civil*) 812. panta 1. punktā, redakcijā, kas bija spēkā tās procedūras uzsākšanas laikā, par kuru tika ierosināta pamatlieta, minētās procedūras piemērošanas nosacījumi ir formulēti šādi:

“Maksājuma rīkojuma procedūru var izmantot ikviena persona, kura citai personai pieprasa samaksāt finanšu parādu, kuram ir iestājies izpildes termiņš un kurš nepārsniedz EUR 30 000, ja šāda parāda summa tiek pamatota atbilstoši šādai kārtībai:

- 1) vai nu iesniedzot tādus dokumentus neatkarīgi no to formas, veida vai fiziskā nesēja, kurus ir parakstījis parādnieks vai uz kuriem ir parādnieka zīmogs, spiedogs vai firmas zīme vai jebkura cita fiziska vai elektroniska parādnieka zīme;

- 2) vai arī iesniedzot rēķinus, pavadzīmes, sertifikātus, telegrammas, faksimila izdrukas vai citus dokumentus, kuri, pat ja tos vienpusēji noformējis kreditors, parasti tiek izmantoti kredītu un parādu dokumentēšanai tāda veida attiecībās, kādas ir starp kreditoru un parādnieku.

[..]”

- 25 Civilprocesa likuma 815. panta 1. punktā ar virsrakstu “Pieteikuma pieņemamība un maksājuma rīkojums” ir noteikts:

“Ja pieteikumam ir pievienots kāds no 812. panta 2. punktā minētajiem dokumentiem vai pievienotie dokumenti pirmšķietami pierāda prasītāja prasījuma tiesības, ko apliecina pieteikuma saturs, tiesas sekretārs pieņem lēmumu par parādnieka pienākumu samaksāt prasītājam 20 dienu laikā un iesniegt tiesai pierādījumus par maksājuma izdarīšanu vai arī ierasties tiesā un iebildumu rakstā īsi izklāstīt iemeslus, kādēļ parādnieks uzskata, ka viņam nav pienākuma maksāt visu vai daļu no prasītās summas [..].”

- 26 Civilprocesa likuma 818. panta 1. punktā par parādnieka iebildumiem ir noteikts:

“Ja parādnieks savlaicīgi iesniedz iebildumus, galīgais lēmums strīdā tiek pieņemts atbilstošā tiesvedībā un pasludinātais spriedums ir galīgs un nepārsūdzams.”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 27 2007. gada 28. maijā *J. Calderón Camino* noslēdza ar *Banesto* aizdevuma līgumu par summu EUR 30 000 apmērā (turpmāk tekstā – “strīdīgais kredītlīgums”), ko bija paredzēts izlietot transportlīdzekļa iegādei “mājsaimniecības vajadzībām”. Aizdevuma likme tika noteikta 7,950 % apmērā, kopējā gada procentu likme bija noteikta 8,890 % apmērā un nokavējuma procenti – 29 % apmērā.
- 28 Lai gan strīdīgā kredītlīguma beigu termiņš bija noteikts 2014. gada 5. jūnijs, *Banesto* uzskatīja, ka tas ir beidzies pirms šī datuma, jo līdz 2008. gada septembrim nebija veikti septiņi ikmēneša maksājumi. Tā 2009. gada 8. janvārī *Banesto* saskaņā ar Spānijas tiesībām iesniedza pieteikumu *Juzgado de Primera Instancia n° 2 de Sabadell* [Sabadelas pirmās instances tiesai Nr. 2] par maksājuma rīkojuma izdošanu par summu EUR 29 381,95 apmērā, ko veidoja neatmaksātie ikmēneša maksājumi, līgumiskie procenti un izdevumi.
- 29 2010. gada 21. janvārī *Juzgado de Primera Instancia n° 2 de Sabadell* pieņēma rīkojumu, kurā tā konstatēja, ka, pirmkārt, strīdīgais kredītlīgums esot tipveida līgums, kurš ir noslēgts bez reālām apspriešanas iespējām un kurā ir ietverti saistoši vispārēji līguma noteikumi, un, otrkārt, nokavējuma procentu likme 29 % esot bijusi paredzēta noteikumā rakstītiem vārdiem, kas pēc burtraksta un burtu lieluma neatšķīrās no pārējā teksta un kam nebija dota īpaša patērētāja piekrišana.
- 30 Šādos apstākļos, it īpaši ņemot vērā *EURIBOR* (“Euro interbank offered rate”) un Eiropas Centrālās bankas (ECB) procentu likmi, kā arī apstākli, ka nokavējuma procentu likme pārsniedza aizdevuma likmi par vairāk nekā 20 procentpunktiem, *Juzgado de Primera Instancia n° 2 de Sabadell* pēc savas iniciatīvas noteikumu par nokavējuma procentiem atzina par spēkā neesošu, pamatojumā, atsaucoties uz Tiesas pastāvīgo judikatūru, norādot, ka minētais noteikums esot negodīgs. Turklāt tā, atsaucoties uz likumisko procentu likmi un nokavējuma procentu likmi, kas noteikta 1990.–2008. gada valsts budžeta tiesību aktos, nokavējuma procentu likmi noteica 19 % apmērā un noteica *Banesto* pienākumu veikt jaunu procentu maksājumu aprēķinu par attiecīgo tiesvedībā izskatāmo periodu.
- 31 *Banesto* šo rīkojumu pārsūdzēja *Audiencia Provincial de Barcelona* [Barselonas provinces tiesā], būtībā apgalvodama, ka *Juzgado de Primera Instancia n° 2 de Sabadell* attiecīgajā procesa stadijā nevarēja pēc savas iniciatīvas nedz konstatēt līguma noteikuma par nokavējuma procentiem, ko tā uzskatīja par negodīgu, spēkā neesamību, nedz veikt tā koriģēšanu.

- 32 Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu *Audiencia Provincial de Barcelona* ir konstatējusi, ka, pirmkārt, Spānijas tiesību akti patērētāju un lietotāju interešu aizsardzības jomā nedod tiesām, kurās iesniegts pieteikums par maksājuma rīkojuma izdošanu, tiesības pēc savas iniciatīvas un *in limine litis* atzīt negodīgu noteikumu spēkā neesamību, bet šādu noteikumu likumības analīze ir veicama vispārējās kārtības tiesvedībā, kas tiek ierosināta parādnieka iebildumu iesniegšanas gadījumā.
- 33 Otrkārt, runājot par Savienības tiesībām, minētā tiesa ir norādījusi, ka tik tiešām Tiesas judikatūrā Direktīvas 93/13 6. panta 1. punkts ir interpretēts tādējādi, ka valsts tiesām ir pienākums pēc savas iniciatīvas atzīt negodīgu noteikumu spēkā neesamību un nepiemērojamību, pat ja līgumslēdzēji to nav prasījuši.
- 34 Tomēr, kā uzskata iesniedzējtiesa, Regulā Nr. 1896/2006, kurā tiek reglamentēta maksājuma rīkojuma procedūra Eiropas Savienības līmenī, nav paredzēts negodīgu noteikumu izvērtēšanas process pēc savas iniciatīvas un *in limine litis*, bet tajā ir tikai uzskaitīta virkne prasību un informācija, kas ir jāsniedz patērētājam.
- 35 Tāpat ne Direktīvā 2008/48 par patēriņa kredītlīgumiem, ne Direktīvā 2009/22 par aizliegumiem saistībā ar patērētāju interešu aizsardzību nav paredzēti procesuāli mehānismi, kas valsts tiesām noteiktu pienākumu pēc savas iniciatīvas konstatēt tāda noteikuma spēkā neesamību, kāds ir ietverts strīdīgajā kredītlīgumā.
- 36 Visbeidzot, pat ja komercprakse, kurā tirgotāja un patērētāja noslēgta līguma tekstā tiek iekļauts noteikums par nokavējuma procentiem, Direktīvas 2005/29 izpratnē tiktu uzskatīta “negodīga”, tā kā ar 2009. gada 30. decembra Likumu Nr. 29/2009, ar ko groza negodīgas konkurences un reklāmas tiesisko regulējumu, lai palielinātu patērētāju un lietotāju aizsardzību (*Ley 29/2009 por la que se modifica el régimen legal de la competencia desleal y de la publicidad para la mejora de la protección de los consumidores y usuarios*, BOE Nr. 315, 31.12.2009., 112039. lpp.), Spānijas tiesību sistēmā nav transponēts šīs direktīvas 11. panta 2. punkts, valsts tiesām katrā ziņā nav tiesību pēc savas iniciatīvas izvērtēt minētās komercprakses negodīgo raksturu.
- 37 Šādos apstākļos *Audiencia Provincial de Barcelona*, šaubīdamās par Savienības tiesību pareizu interpretāciju, nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai tas, ka valsts tiesa jebkurā tiesvedības stadijā izvairās pieņemt nolēmumu pēc savas iniciatīvas un *in limine litis* par to, vai patēriņa kredītlīgumā ietverts noteikums par nokavējuma procentiem (šajā gadījumā 29 % apmērā) ir spēkā neesošs un vai tas būtu jākorrigē, ir pretrunā Savienības tiesībām, it īpaši tiesību aktiem par patērētāju tiesību aizsardzību? Vai tiesas, neskarot Savienības tiesībās garantētās patērētāju tiesības, var nolemt pakārtot šāda noteikuma izvērtējumu parādnieka iniciatīvai (izmantojot attiecīgu procesuālu paziņojumu par iebildumu)?
- 2) Ņemot vērā Direktīvas [93/13] 6. panta 1. punktu un Direktīvas [2009/22] 2. pantu, kā šajā saistībā pareizi būtu jāinterpretē [Dekrētlíkuma 1/2007] 83. pants [..]? Kāda šajā ziņā ir Direktīvas [93/13] 6. panta 1. punkta piemērojamība, ciktāl tajā ir noteikts, ka negodīgi noteikumi “nav saistoši patērētājiem”?
- 3) Vai tiesas pārbaude pēc savas iniciatīvas un *in limine litis* var tikt izslēgta, ja prasītājs savā prasības pieteikumā ir skaidri norādījis nokavējuma procentu likmi, prasījuma apjomu, t.i., pamatsummu kopā ar procentiem, līgumsodus un izmaksas, procentu likmi un laikposmu, par kuru minētie procenti prasīti (vai paziņojumu, ka pamatsummai automātiski ir pievienojama saskaņā ar izcelsmes dalībvalsts tiesībām piemērojamā likme, kas noteikta likumā), prasības iesniegšanas iemeslu, tostarp to apstākļu aprakstu, kas ir prasījuma un prasīto procentu pamatā, un šajā ziņā precizē, vai runa ir par likumā noteikto vai nolīgto likmi, procentu kapitalizāciju vai aizdevuma procentu likmi, vai šo likmi ir aprēķinājis prasītājs un par cik procentu punktiem tā pārsniedz Eiropas Centrālās bankas noteikto pamatlíkmi, kā izriet no Regulas [Nr. 1896/2006], ar ko izveido Eiropas maksājuma rīkojuma procedūru?

- 4) Vai transponēšanas neesamības gadījumā Direktīvas [2008/48] 5. panta [1. punkta] l) un m) apakšpunkts, 6. pants un 10. panta [2. punkta] l) apakšpunkts – tajos atsaucoties uz “procedūru tās korigēšanai” – nosaka pienākumu kredītiestādei kā “informāciju, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas”, līgumā īpaši iekļaut un izcelt (nevis līguma tekstā bez izcelšanas) atsauci uz nokavējuma procentiem un norādīt to aprēķināšanas bāzi (finanšu izmaksas, atgūšanas izmaksas utt.), kā arī iekļaut brīdinājumu par sekām saistībā ar šiem izmaksu apstākļiem?
- 5) Vai Direktīvas [2008/48] 6. panta 2. punktā ir ietverta prasība paziņot par kredīta vai aizdevuma līguma pirmstermiņa izbeigšanu, kā dēļ tiek noteikti nokavējuma procenti? Vai Direktīvas [2008/48] 7. pantā ietvertais netaisnas iedzīvošanās aizlieguma princips ir piemērojams, ja kredītiestāde vēlas ne tikai atgūt labumu (aizdevuma kapitālu), bet arī piemērot īpaši augstus nokavējuma procentus?
- 6) Vai transponēšanas normas neesamības gadījumā un ievērojot Direktīvas [2005/29] 11. panta 2. punktu tiesa pēc savas iniciatīvas kā negodīgu var vērtēt praksi iekļaut līguma tekstā noteikumu par nokavējuma procentiem?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

- 38 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīva 93/13 ir jāinterpretē tādējādi, ka tā nepieļauj pamatlietā izskatāmo dalībvalsts tiesisko regulējumu, kas tiesai, kura izskata pieteikumu par maksājuma rīkojuma izdošanu, neļauj pēc savas iniciatīvas *in limine litis* vai kādā citā procesa stadijā izvērtēt tirgotāja un patērētāja noslēgtajā līgumā ietverta noteikuma par nokavējuma procentiem negodīgumu, ja patērētājs nav cēlis iebildumus.
- 39 Lai atbildētu uz šo jautājumu, vispirms ir jāatgādina, ka ar Direktīvu 93/13 ieviestā aizsardzības sistēma balstās uz ideju, ka patērētājs salīdzinājumā ar tirgotāju atrodas vājākā pozīcijā gan attiecībā uz iespēju risināt sarunas, gan attiecībā uz informētības līmeni; tā rezultātā patērētājs pievienojas tirgotāja iepriekš izstrādātajiem noteikumiem bez iespējas ietekmēt to saturu (2000. gada 27. jūnija spriedums apvienotajās lietās no C-240/98 līdz C-244/98 *Océano Grupo Editorial* un *Salvat Editores*, Recueil, I-4941. lpp., 25. punkts; 2006. gada 26. oktobra spriedums lietā C-168/05 *Mostaza Claro*, Krājums, I-10421. lpp., 25. punkts, kā arī 2009. gada 6. oktobra spriedums lietā C-40/08 *Asturcom Telecomunicaciones*, Krājums, I-9579. lpp., 29. punkts).
- 40 Ņemot vērā šādu vājāku pozīciju, minētās direktīvas 6. panta 1. punktā ir paredzēts, ka negodīgi noteikumi patērētājam nav saistoši. Vēl no judikatūras izriet, ka šī ir imperatīvā norma, kas vērsta uz to, lai formālo līdzsvaru, ko līgums nodibina starp līgumslēdzēju pušu tiesībām un pienākumiem, aizstātu ar reālu līdzsvaru, kas var atjaunot minēto pušu vienlīdzību (skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Mostaza Claro*, 36. punkts; lietā *Asturcom Telecomunicaciones*, 30. punkts; 2010. gada 9. novembra spriedumu lietā C-137/08 *VB Pénzügyi Lízing*, Krājums, I-10847. lpp., 47. punkts, un 2012. gada 15. marta spriedumu lietā C-453/10 *Pereničová* un *Perenič*, , 28. punkts).
- 41 Lai nodrošinātu Direktīvā 93/13 paredzēto aizsardzību, Tiesa arī vairākas reizes ir uzsvērusi, ka nevienlīdzīgu situāciju starp patērētāju un tirgotāju var izlīdzināt tikai ar pozitīvu iejaukšanos no to personu puses, kas pašas nav līguma slēdzējas (skat. iepriekš minētos spriedumus apvienotajās lietās *Océano Grupo Editorial* un *Salvat Editores*, 27. punkts; lietā *Mostaza Claro*, 26. punkts; lietā *Asturcom Telecomunicaciones*, 31. punkts, kā arī lietā *VB Pénzügyi Lízing*, 48. punkts).
- 42 Ņemot vērā šos principus, Tiesa tāpat ir nospriedusi, ka valsts tiesai pēc savas iniciatīvas ir jāizvērtē Direktīvas 93/13 piemērošanas jomā ietilpstoša līguma noteikuma negodīgais raksturs un, to veicot, ir jāizlīdzina starp patērētāju un pārdevēju vai piegādātāju pastāvošā nelīdzsvarotība (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Mostaza Claro*, 38. punkts; 2009. gada 4. jūnija spriedumu lietā C-243/08 *Pannon GSM*, Krājums, I-4713. lpp., 31. punkts; iepriekš minētos spriedumus lietā *Asturcom Telecomunicaciones*, 32. punkts, un lietā *VB Pénzügyi Lízing*, 49. punkts).

- 43 Līdz ar to uzdevums, kas valsts tiesai attiecīgajā jomā dots saskaņā ar Savienības tiesībām, nenozīmē vien pilnvaras lemt par attiecīgo līguma noteikumu negodīgumu, bet arī pienākumu šo jautājumu vērtēt pēc savas ierosmes, ja tās rīcībā ir vajadzīgais juridiskais un faktiskais pamatojums (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Pannon GSM*, 32. punkts).
- 44 Šajā ziņā, lemdama par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, ko bija iesniegusi valsts tiesa, kura lietu izskatīja prasības tiesvedībā, kas bija ierosināta pēc patērētāja celtiem iebildumiem pret maksājuma rīkojumu, Tiesa ir nospriedusi, ka šai valsts tiesai pēc savas iniciatīvas ir jāveic pierādījumu savākšana, lai noskaidrotu, vai izņēmuma rakstura teritoriālās piekritis atzīšanas noteikums līgumā, kas ir noslēgts starp pārdevēju vai piegādātāju un patērētāju, ietilpst Direktīvas 93/13 piemērošanas jomā, un apstiprinošas atbildes gadījumā pēc savas iniciatīvas jānovērtē noteikuma par teritoriālo piekritību, iespējams, negodīgais raksturs (iepriekš minētais spriedums lietā *Pénzügyi Lízing*, 56. punkts).
- 45 Taču pašreizējā lieta atšķiras no tām, kurās taisīti iepriekš minētie spriedumi lietās *Pannon GSM* un *VB Pénzügyi Lízing*, tādējādi, ka šī lieta attiecas uz valsts tiesas pienākumu definēšanu saskaņā ar Direktīvas 93/13 noteikumiem maksājuma rīkojuma procedūras ietvaros, turklāt pirms patērētājs ir izvirzījis iebildumus.
- 46 Šajā ziņā ir jākonstatē, ka, tā kā valsts tiesībās paredzētie neapstrīdētu prasījumu piedziņas mehānismi nav saskaņoti, valsts maksājuma rīkojuma procedūru ieviešanas noteikumi ir nosakāmi dalībvalstu iekšējā tiesību sistēmā saskaņā ar dalībvalstu procesuālās autonomijas principu, bet ar nosacījumu, ka tie nav mazāk labvēlīgi par noteikumiem, kas reglamentē līdzīgas valsts tiesībām pakļautas situācijas (līdzvērtības princips), un ka tie nepadara praktiski neiespējamu vai pārmērīgi neapgrūtina to tiesību īstenošanu, kas patērētājiem piešķirtas Savienības tiesībās (efektivitātes princips) (šajā ziņā skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Mostaza Claro*, 24. punkts, un lietā *Asturcom Telecomunicaciones*, 38. punkts).
- 47 Runājot par līdzvērtības principu, jānorāda, ka Tiesas rīcībā nav neviena elementa, kas tai radītu šaubas par pamatlietā izskatāmā tiesiskā regulējuma atbilstību šim principam.
- 48 No lietas materiāliem izriet, ka Spānijas procesuālā sistēma neļauj valsts tiesai, kurā ir iesniegts pieteikums par maksājuma rīkojuma izdošanu, pēc savas iniciatīvas *in limine litis* vai kādā citā procesa stadijā vērtēt ne tikai tirgotāja un patērētāja noslēgta līguma noteikuma negodīgo raksturu atbilstoši Direktīvas 93/13 6. pantam, ja patērētājs nav cēlis iebildumus, bet arī šāda noteikuma neatbilstību sabiedriskās kārtības tiesību normām, kas katrā ziņā ir vērtējami iesniedzējtiesai.
- 49 Runājot par efektivitātes principu, ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo Tiesas judikatūru ikviens gadījums, kad rodas jautājums, vai valsts procesuāla tiesību norma padara neiespējamu vai pārmērīgi apgrūtina Savienības tiesību piemērošanu, ir jāanalizē, ņemot vērā šīs tiesību normas nozīmi visā procesā, tā norisi un īpatnības dažādās valsts instancēs (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Asturcom Telecomunicaciones*, 39. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 50 Šajā gadījumā no Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 812. pantu maksājuma rīkojuma procedūra ir piemērojama maksājuma saistībām, kurām ir iestājies izpildes termiņš un kuras nepārsniedz noteiktu summu, kas pamatlietas faktu rašanās datumā bija EUR 30 000.
- 51 Lai kreditoriem atvieglotu iespēju vērsties tiesā un nodrošinātu ātrāku procesa norisi, tajā pašā pantā kreditoriem ir izvirzīta vienīgi prasība pievienot pieteikumam dokumentus, kas pierāda parādu, bet kreditoriem nav pienākuma skaidri norādīt nokavējuma procentu likmi, precīzu parāda atmaksas periodu un šīs likmes references punktu salīdzinājumā ar valsts tiesībās paredzēto likumisko procentu likmi vai Eiropas Centrālās bankas procentu likmi.
- 52 Tā saskaņā ar Civilprocesa likuma 815. panta 1. punktu un 818. panta 1. punktu valsts tiesai, kurā ir iesniegts pieteikums par maksājuma rīkojuma izdošanu, ir tikai ierobežotas pilnvaras pārbaudīt, vai šīs procedūras formālie ierosināšanas nosacījumi ir izpildīti, un, ja tie ir izpildīti, tai ir jāapmierina

iesniegtais pieteikums un jāizdod izpildrikojums, un tā nevar *in limine litis* vai kādā citā procesa stadijā pārbaudīt pieteikuma pamatotību, ņemot vērā tai pieejamo informāciju, ja vien parādnieks atsakās maksāt parādu vai ceļ iebildumus 20 dienu laikā no minētā rīkojuma paziņošanas. Strīdos, kuros ir pārsniegta likumā noteiktā summa, proti, EUR 900 pamatlīetas faktu rašanās laikā, šāds iebildums obligāti ir jānoformē ar advokāta palīdzību.

- 53 Šādos apstākļos ir jākonstatē, ka tāda procesuālā kārtība, ar kuru tiesai, kas izskata pieteikumu par maksājuma rīkojuma izdošanu, lai gan tās rīcībā jau ir visi nepieciešamie faktiskie un tiesiskie elementi, ir liegtas visas iespējas pēc savas iniciatīvas *in limine litis* vai kādā citā procesa stadijā izvērtēt tirgotāja un patērētāja noslēgtajā līgumā ietvertu noteikumu negodīgumu, ja patērētājs nav cēlis iebildumus, var apdraudēt Direktīvā 93/13 paredzētās aizsardzības efektivitāti (šajā ziņā skat. 2002. gada 21. novembra spriedumu lietā C-473/00 *Cofidis, Recueil*, I-10875. lpp., 35. punkts).
- 54 Kopumā ņemot vērā pašreizējā sprieduma 50.–52. punktā raksturotās maksājuma rīkojuma procedūras norisi un īpatnības, ir ievērojams risks, ka attiecīgie patērētāji necels vajadzīgos iebildumus vai nu tāpēc, ka šim nolūkam paredzētais termiņš ir sevišķi īss, vai tāpēc, ka viņus no aizstāvēšanās varētu atturēt tiesvedības izmaksas salīdzinājumā ar apstrīdēto parādu, vai arī tāpēc, ka viņi nezina vai neapzinās savu tiesību apjomu, vai arī tāpēc, ka tirgotāja iesniegtajā pieteikumā par maksājuma rīkojuma izdošanu tiek ietvertas tikai dažas ziņas, un tāpēc patērētājiem nav pieejama pilnīga informācija.
- 55 Tādējādi, lai patērētājiem liegtu Direktīvā 93/13 paredzēto aizsardzību, tirgotājiem atliek tikai ierosināt maksājuma rīkojuma procedūru, nevis vispārējas kārtības civilprocesu, un tas ir pretrunā arī Tiesas judikatūrai, kurā ir noteikts, ka saskaņā ar valsts tiesībām starp tirgotājiem un patērētājiem noritošo tiesas procesu īpašās iezīmes nedrīkst būt faktors, kas varētu ietekmēt saskaņā ar šīs direktīvas noteikumiem nodrošināto tiesisko aizsardzību (iepriekš minētais spriedums lietā *Pannon GSM*, 34. punkts).
- 56 Šādos apstākļos ir jākonstatē, ka pamatlietā izskatāmais Spānijas tiesiskais regulējums nešķiet atbilstošs efektivitātes principam, jo tas procesos, kurus ir ierosinājuši tirgotāji un kuros patērētāji ir atbildētāji, padara neiespējamu vai pārmērīgi apgrūtina Direktīvā 93/13 paredzētās patērētāju aizsardzības piemērošanu.
- 57 Ņemot vērā šos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīva 93/13 ir jāinterpretē tādējādi, ka tā nepieļauj pamatlietā izskatāmo dalībvalsts tiesisko regulējumu, kas tiesai, kura izskata pieteikumu par maksājuma rīkojuma izdošanu, neļauj pēc savas iniciatīvas *in limine litis* vai kādā citā procesa stadijā, lai gan tās rīcībā ir visi nepieciešamie faktiskie un tiesiskie elementi, izvērtēt tirgotāja un patērētāja noslēgtajā līgumā ietverta noteikuma par nokavējuma procentiem negodīgumu, ja patērētājs nav cēlis iebildumus.

Par otro jautājumu

- 58 Lai iesniedzējtiesai sniegtu lietderīgu Savienības tiesību interpretāciju (šajā ziņā skat. 2008. gada 16. decembra spriedumu lietā C-213/07 *Michaniki*, Krājums, I-9999. lpp., 50. un 51. punkts), otrais jautājums ir jāsaprot tādējādi, ka ar to būtībā tiek vaicāts, vai Direktīvas 2009/22 2. pants un Direktīvas 93/13 6. panta 1. punkts nepieļauj tādu dalībvalsts tiesību normu kā Dekrētlikuma 1/2007 83. pantā paredzēto, saskaņā ar kuru valsts tiesai, kad tā konstatē negodīga noteikuma spēkā neesamību tirgotāja un patērētāja noslēgtā līgumā, ir atļauts šo līgumu koriģēt, grozot šī noteikuma saturu.
- 59 Šajā ziņā vispirms ir jānorāda, ka pamatlīeta tiek izskatīta maksājuma rīkojuma procedūrā, ko ir ierosinājis viens no līgumslēdzējiem, nevis tiesvedībā par aizlieguma noteikšanu, ko būtu ierosinājis kāda “tiesīgā iestāde” Direktīvas 2009/22 3. panta izpratnē.
- 60 Tā kā šī pēdējā direktīva pamatlietai nav piemērojama, par tās 2. panta interpretāciju nav jālemj.

- 61 Līdz ar to, lai atbildētu uz jautājumu par to, kādas sekas izriet no līguma noteikuma negodīguma atzišanas, ir jāatsaucas ne tikai uz Direktīvas 93/13 6. panta 1. punkta formulējumu, bet arī uz tā mērķiem un vispārējo sistēmu (šajā ziņā skat. 2009. gada 3. septembra spriedumu lietā *C-482/07 AHP Manufacturing*, Krājums, I-7295. lpp., 27. punkts, un 2011. gada 8. decembra spriedumu lietā *C-125/10 Merck Sharp & Dohme*, Krājums, I-12987. lpp., 29. punkts).
- 62 Runājot par minētā 6. panta 1. punkta formulējumu, pirmkārt, jākonstatē, ka, šīs normas teikuma pirmajā daļā, atzīstot zināmu dalībvalstu rīcības brīvību attiecībā uz negodīgiem noteikumiem piemērojamā tiesiskā regulējuma definēšanu, ir skaidri noteikts pienākums paredzēt, ka šādi noteikumi “nav saistoši patērētājam”.
- 63 Šādā kontekstā Tiesai jau ir bijusi iespēja interpretēt šo normu tādējādi, ka valsts tiesām, konstatējot līguma noteikumu negodīgumu, ir jāizdara visi secinājumi, kas no tā izriet saskaņā ar valsts tiesībām, lai patērētājam šādi noteikumi nebūtu saistoši (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Asturcom Telecomunicaciones*, 58. punkts; 2010. gada 16. novembra rīkojumu lietā *C-76/10 Pohotovost'*, Krājums, I-11557. lpp., 62. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā *Pereničová un Perenič*, 30. punkts). Kā jau ir atgādināts pašreizējā sprieduma 40. punktā, runa ir par imperatīvu normu, kas ir vērsta uz to, lai formālo līdzsvaru, ko līgums nodibina starp līgumslēdzēju pušu tiesībām un pienākumiem, aizstātu ar reālu līdzsvaru, kas var atjaunot minēto pušu vienlīdzību.
- 64 Otrkārt, jānorāda, ka Savienības likumdevējs Direktīvas 93/13 6. panta 1. punkta teikuma otrajā daļā, kā arī šīs direktīvas preambulas divdesmit pirmajā apsvērumā ir skaidri paredzējis, ka tirgotāja un patērētāja noslēgts līgums ar “tādiem pašiem noteikumiem” turpina pusēm būt saistošs, ja tas var pastāvēt “bez negodīgajiem noteikumiem”.
- 65 Tātad no 6. panta 1. punkta izriet, ka valsts tiesām ir vienīgi pienākums novērst negodīga līguma noteikuma piemērošanu, lai patērētājam tas nebūtu saistošs, bet tām nav tiesību koriģēt tā saturu. Līgumam principā ir jāturpina pastāvēt bez jebkādiem citiem grozījumiem, izņemot negodīgu noteikumu svītrošanu, ciktāl saskaņā ar valsts tiesību normām šāda līguma pastāvēšana ir juridiski iespējama.
- 66 Šādu interpretāciju turklāt apstiprina Direktīvas 93/13 mērķis un vispārējā sistēma.
- 67 Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru šī direktīva kopumā ir līdzeklis, kas nepieciešams Savienībai uzticēto uzdevumu sasniegšanai, it īpaši dzīves līmeņa un kvalitātes paaugstināšanai visā tās teritorijā (skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Mostaza Claro*, 37. punkts; lietā *Pannon GSM*, 26. punkts, un lietā *Asturcom Telecomunicaciones*, 51. punkts).
- 68 Ņemot vērā sabiedrības interešu, uz kurām ir balstīta tādu patērētāju aizsardzība, kuri ir vājākā pozīcijā attiecībā pret tirgotājiem, raksturu un nozīmi, Direktīvā 93/13, kā izriet no tās 7. panta 1. punkta, lasot to kopā ar direktīvas preambulas divdesmit ceturto apsvērumu, dalībvalstīm ir noteikts pienākums nodrošināt adekvātus un efektīvus līdzekļus, “lai novērstu negodīgu noteikumu ilgstošu izmantošanu pārdevēju vai piegādātāju ar patērētājiem noslēgtos līgumos”.
- 69 Tāpēc šajos apstākļos, kā ģenerāladvokāte ir norādījusi savu secinājumu 86.–88. punktā, ir jākonstatē, ka, ja valsts tiesai būtu atļauts koriģēt šādos līgumos ietverto negodīgu noteikumu saturu, šādas tiesības varētu kaitēt Direktīvas 93/13 7. pantā paredzētā ilgtermiņa mērķa sasniegšanai. Šādas tiesības varētu mazināt preventīvo iedarbību, ko attiecībā uz tirgotājiem rada vienkārša un tieša šādu negodīgu noteikumu nepiemērošana patērētājam (šajā ziņā skat. iepriekš minēto rīkojumu lietā *Pohotovost'*, 41. punkts un tajā minētā judikatūra), jo viņiem saglabātos vilinājums izmantot šādus noteikumus, apzinoties, ka, pat ja tie tiktu atzīti par spēcā neesošiem, līgumu vajadzības gadījumā tomēr varētu koriģēt valsts tiesa, tādējādi garantējot šo tirgotāju interešu ievērošanu.
- 70 Šī iemesla dēļ šādas tiesības, ja tās tiktu piešķirtas valsts tiesai, pašas par sevi nevarētu nodrošināt tikpat efektīvu patērētāju aizsardzību, kāda izriet no negodīgu noteikumu nepiemērošanas. Turklāt šādas tiesības nevar arī pamatot ar Direktīvas 93/13 8. pantu, saskaņā ar kuru dalībvalstīm ir dota iespēja

pieņemt vai saglabāt visstingrākos Savienības tiesībām atbilstīgus noteikumus jomā, uz kuru attiecas šī direktīva, lai nodrošinātu visaugstāko patērētāja aizsardzības līmeni (skat. 2010. gada 3. jūnija spriedumu lietā C-484/08 *Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid*, Krājums, I-4785. lpp., 28. un 29. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Pereničová un Perenič*, 34. punkts).

- 71 Līdz ar to no šiem apsvērumiem izriet, ka Direktīvas 93/13 6. panta 1. punkts nav saprotams tādējādi, ka tas valsts tiesai, ja tā tirgotāja un patērētāja noslēgtajā līgumā konstatē negodīgu noteikumu, atļauj koriģēt šī noteikuma saturu, nevis vienkārši novērst tā piemērošanu attiecībā uz patērētāju.
- 72 Šajā ziņā iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, kādas valsts tiesību normas ir piemērojamas tās izskatāmajai lietai, un, ņemot vērā valsts tiesības kopumā un piemērojot tajās atzītās interpretācijas metodes, jāveic visas tās kompetencē ietilpstošās darbības, lai nodrošinātu Direktīvas 93/13 6. panta 1. punkta pilnīgu iedarbību un sasniegtu direktīvas mērķiem atbilstošu risinājumu (šajā ziņā skat. 2012. gada 24. janvāra spriedumu lietā C-282/10 *Dominguez*, 27. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 73 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz otro jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 93/13 6. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu dalībvalsts tiesību normu kā Dekrētlukuma 1/2007 83. pants, saskaņā ar kuru valsts tiesai, kad tā konstatē negodīga noteikuma spēkā neesamību tirgotāja un patērētāja noslēgtā līgumā, ir atļauts šo līgumu koriģēt, grozot šī noteikuma saturu.

Par trešo līdz sesto jautājumu

- 74 Iesniedzējtiesa no trešā līdz sestajam jautājumam būtībā vaicā Tiesai, pirmkārt, par Regulā Nr. 1896/2006 un Direktīvā 2005/29 paredzētajiem valsts tiesu pienākumiem gadījumos, kad tās pārbauda tādu līguma noteikumu par nokavējuma procentiem kā pamatlietā, un, otrkārt, par pienākumiem, kas finanšu iestādēm ir jāievēro attiecībā uz nokavējuma procentu likmes piemērošanu kredītlīgumos Direktīvas 2008/48 5. panta 1. punkta l) un m) apakšpunkta, 6., 7. panta un 10. panta 2. punkta l) apakšpunkta izpratnē.
- 75 Spānijas Karaliste un Eiropas Komisija apgalvo, ka šie jautājumi nav pieņemami, jo tajos minētās Savienības tiesību normas pamatlietai nav piemērojamas un tāpēc to interpretācija iesniedzējtiesai nebūs noderīga strīda atrisināšanai.
- 76 Šajā ziņā vispirms ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru LESD 267. pantā noteiktās procedūras ietvaros, kuras pamatā ir funkciju sadale starp valsts tiesām un Tiesu, tikai valsts tiesas kompetencē ir konstatēt un novērtēt pamatlietas faktus, kā arī interpretēt un piemērot valsts tiesības. Tāpat tikai valsts tiesa, kura iztiesā lietu un kurai jāuzņemas atbildība par pieņemamo tiesas nolēmumu, ir tā, kas, ņemot vērā lietas īpatnības, var noteikt, cik lielā mērā ir vajadzīgs prejudiciālais nolēmums un cik atbilstīgi ir Tiesai uzdotie jautājumi. Tātad gadījumā, ja uzdotie jautājumi skar Savienības tiesību interpretāciju, Tiesai principā ir pienākums pieņemt nolēmumu (2005. gada 12. aprīļa spriedums lietā C-145/03 *Keller*, Krājums, I-2529. lpp., 33. punkts; 2007. gada 18. jūlija spriedums lietā C-119/05 *Lucchini*, Krājums, I-6199. lpp., 43. punkts, kā arī 2008. gada 11. septembra spriedums lietā C-11/07 *Eckelkamp u.c.*, Krājums, I-6845. lpp., 27. un 32. punkts).
- 77 Tāpēc valsts tiesas lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu Tiesa var noraidīt tikai tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesību interpretācijai nav nekādas saistības ar pamatlietas faktiskajiem apstākļiem vai tās priekšmetu, ja problēma ir hipotētiska vai arī ja Tiesai nav zināmi faktiskie vai tiesiskie apstākļi, kas vajadzīgi, lai sniegtu noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (skat. it īpaši 2006. gada 5. decembra spriedumu apvienotajās lietās C-94/04 un C-202/04 *Cipolla u.c.*, Krājums, I-11421. lpp., 25. punkts, kā arī 2010. gada 1. jūnija spriedumu apvienotajās lietās C-570/07 un C-571/07 *Blanco Pérez un Chao Gómez*, Krājums, I-4629. lpp., 36. punkts).
- 78 Jāatzīst, ka tieši tā tas ir šajā gadījumā.

- 79 It īpaši saistībā ar trešo jautājumu ir jānorāda, ka Regulas Nr. 1896/2006 interpretācijai nav nekādas nozīmes attiecībā uz iesniedzējtiesas pieņemamo nolēmumu pamatlietā. Pirmkārt, pamatojoties uz Tiesai iesniegtajiem materiāliem, ir jākonstatē, ka pamatlīetas fakti neietilpst šīs regulas piemērošanas jomā, jo tā atbilstoši tās 1. panta 1. punktam attiecas vienīgi uz pārrobežu lietām, bet pamatlīetas faktiem ir piemērojamas tikai Civilprocesa likuma normas. Otrkārt, jāprecizē, ka šī regula, kā tas skaidri izriet no tās preambulas 10. apsvēruma, neaizvieto un nesaskaņo valsts tiesībās paredzētos spēkā esošos mehānismus neapstrīdētu prasījumu piedziņai.
- 80 Runājot par ceturto jautājumu, top acīmredzami skaidrs, ka Direktīvas 2008/48 5. panta 1. punkta l) un m) apakšpunkta, 6. panta, kā arī 10. panta 2. punkta l) apakšpunkta normas, kuru interpretāciju ir prasījusi iesniedzējtiesa, pamatlīetai nav piemērojamas *ratione temporis*, jo pamatlīeta attiecas uz 2007. gada 28. maijā *J. Calderón Camino* ar *Banesto* noslēgtā kredītlīguma iespējami nepareizu izpildi.
- 81 Šajā ziņā pietiek vien norādīt, ka saskaņā ar Direktīvas 2008/48 27., 29. un 31. pantu tā ir stājusies spēkā 2008. gada 11. jūnijā un dalībvalstīm bija jāveic vajadzīgie pasākumi, lai šīs direktīvas prasības izpildītu līdz 2010. gada 11. jūnijam, kad tika atcelta Direktīva 87/102. Turklāt šīs pašas direktīvas 30. panta 1. punktā ir skaidri noteikts, ka šo direktīvu nepiemēro kredītlīgumiem, kas pastāv dienā, kad stājas spēkā valsts īstenošanas pasākumi.
- 82 Runājot par piekto jautājumu, kurā prasīts noskaidrot, pirmkārt, vai Direktīvas 2008/48 6. panta 2. punktā kredītiestādei, lai tā varētu piemērot nokavējuma procentu likmi, ir paredzēts pienākums paziņot par kredīta vai aizdevuma līguma pirmstermiņa izbeigšanu un, otrkārt, vai šīs direktīvas 7. pantā ietvertais netaisnas iedzīvošanās aizlieguma princips var tikt piemērots, ja minētā kredītiestāde pieprasa ne tikai kapitāla atmaksu, bet arī īpaši augstus nokavējuma procentus, uzreiz ir jānorāda, ka ar šo jautājumu, kā izriet no Tiesai iesniegtajiem materiāliem, iesniedzējtiesa patiesībā ir vēlējusies atsaukties uz attiecīgajiem Direktīvas 87/102 pantiem, kas vienīgā atbilst minētā jautājuma priekšmetam.
- 83 Taču, pat atzīstot, ka tāds ir patiesais piektā jautājuma tvērums (šajā ziņā skat. 1999. gada 18. novembra spriedumu lietā *C-107/98 Teckal, Recueil*, I-8121. lpp., 34. un 39. punkts), jākonstatē, kā ģenerālvokāte arī ir norādījusi savu secinājumu 99. un 100. punktā, ka nolēmumā par prejudiciālu jautājumu uzdošanu nekas neliecina, ka pamatlīetā būtu radusies problēma vai nu saistībā ar pienākumu iepriekš informēt patērētāju par jebkādam gada procentu likmes izmaiņām, vai arī saistībā ar lietas atdošanu atpakaļ kredītoram, kas izraisītu kreditora netaisnu iedzīvošanos.
- 84 Tāpēc pavisam acīmredzami šķiet, ka piektais jautājums ir hipotētisks, jo minēto Direktīvas 87/102 normu interpretācijai nav nekāda sakara ar pamatlīetas priekšmetu.
- 85 Visbeidzot, runājot par sesto jautājumu, kurā prasīts noskaidrot, vai Direktīvas 2005/29 netransponēšanas gadījumā tās 11. panta 2. punkts ir interpretējams tādējādi, ka tiesa pēc savas iniciatīvas kā negodīgu var vērtēt praksi iekļaut līguma tekstā noteikumu par nokavējuma procentiem, pietiek vien konstatēt, kā to norādījusi arī ģenerālvokāte savu secinājumu 106. punktā, ka nolēmumā par prejudiciālu jautājumu uzdošanu nekas neliecina, ka *Juzgado de Primera Instancia n° 2 de Sabadell*, noraidot pieteikumu par maksājuma rīkojuma izdošanu, par negodīgu komercpraksi iepriekš minētās direktīvas izpratnē būtu uzskatījusi faktu, ka *Banesto* kredītlīgumā, ko tā noslēgusi ar *J. Calderón Camino*, iekļāvisi tādu noteikumu par nokavējuma procentiem kā pamatlīetā izskatāmais.
- 86 Vēl ir jākonstatē, ka iesniedzējtiesa savā nolēmumā šo jautājumu paskaidrojošus apsvērumus ir izstrādājusi, skaidri atsaucoties uz “iespējamu negodīgu bankas iestādes komercpraksi”.
- 87 Līdz ar to šķiet acīmredzami, ka attiecībā uz pamatlīetas priekšmetu Direktīvas 2005/29 interpretācijai ir tikai hipotētisks raksturs. Šādā kontekstā arī šīs direktīvas netransponēšanai nav nekādas nozīmes attiecībā uz šīs lietas atrisinājumu.
- 88 Tāpēc, ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, trešais līdz sestais iesniedzējtiesas jautājums ir jāatzīst par nepieņemamiem.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 89 Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamatlietā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

- 1) Padomes 1993. gada 5. aprīļa Direktīva 93/13/EEK par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos ir jāinterpretē tādējādi, ka tā nepieļauj pamatlietā izskatāmo dalībvalsts tiesisko regulējumu, kas tiesai, kura izskata pieteikumu par maksājuma rīkojuma izdošanu, neļauj pēc savas iniciatīvas *in limine litis* vai kādā citā procesa stadijā, lai gan tās rīcībā ir visi nepieciešamie faktiskie un tiesiskie elementi, izvērtēt tirgotāja un patērētāja noslēgtajā līgumā ietverta noteikuma par nokavējuma procentiem negodīgumu, ja patērētājs nav cēlis iebildumus;
- 2) Direktīvas 93/13 6. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu dalībvalsts tiesību normu kā 2007. gada 16. novembra Dekrētlikuma 1/2007 par Vispārējā likuma par patērētāju un lietotāju aizsardzību un citu tiesību aktu pārskatīšanu (*Real Decreto Legislativo 1/2007 por el que se aprueba el texto refundido de la Ley General para la Defensa de los Consumidores y Usuarios y otras leyes complementarias*) 83. pants, saskaņā ar kuru valsts tiesai, kad tā konstatē negodīga noteikuma spēkā neesamību tirgotāja un patērētāja noslēgtā līgumā, ir atļauts šo līgumu korigēt, grozot šī noteikuma saturu.

[Paraksti]